

Evaluatieplan

Interreg Vlaanderen-Nederland 2021-2027

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Inhoud

1. HET EVALUATIEKADER.....	3
Doelstelling.....	3
Reikwijdte.....	3
Lessen uit eerdere evaluaties.....	3
Coördinatie.....	5
2. TAAKVERDELING EN PROCESSEN	6
Rollen.....	6
Proces en expertise	6
Maatschappelijk middenveld	7
Opleiding	7
Communicatie en opvolging	7
Planning.....	8
Indicatief budget	8
3. Overzicht evaluaties	10
BIJLAGE: Globale planning evaluaties	13

1. HET EVALUATIEKADER

Voortbouwend op de eerder uitgevoerde evaluaties en de praktijken van goed bestuur zullen ook in de programmaperiode 2021-2027 meerdere evaluaties uitgevoerd worden van verschillende onderdelen van het programma Interreg Vlaanderen-Nederland. Deze evaluaties worden in grote lijnen uiteengezet in het voorliggende evaluatieplan. Dit plan vormt de uitvoering van procedure P10.7 van het Procedurehandboek van de Beheerautoriteit (BA) en het is opgesteld in overeenstemming met Artikel 35 van de EU Verordening 2021/1059. Het plan voorziet een globale planning en inzicht in de benodigde middelen en de datanoden. Het zet het evaluatiekader uit en vormt een 'levend document' dat aangepast zal worden op basis van voortschrijdend inzicht.

Doelstelling

Het evaluatieplan heeft als doel om evaluaties te plannen die kwalitatief, proportioneel en zinvol zijn. Om waardevolle input te verzamelen richten de verschillende evaluaties zich op belangrijke criteria zoals efficiëntie, effectiviteit, relevantie, coherentie en 'EU toegevoegde waarde'¹. De voorziene evaluaties gaan na of het programma erin slaagt om de doelstellingen te bereiken en op welke manieren het kader waarin dit uitgevoerd wordt verbeterd kan worden.

Met oog op de uitvoering van de evaluaties zal het evaluatieplan zorgen voor een planningskader waarmee de kwaliteit gewaarborgd kan worden. Dit kader zorgt ervoor dat deadlines vroeg in beeld zijn en de planning strak opgevolgd kan worden. Verder kunnen de benodigde financiële- en personele middelen begroot worden. De resultaten van de uitgevoerde evaluaties worden vervolgens gebruikt voor geïnformeerde beslissingen ten aanzien van het programmamanagement en –beleid, om een beeld te verschaffen over de impact van het programma en als input voor de voorbereiding van het eventuele volgende programma.

Reikwijdte

Het programmagebied beslaat bijna geheel Vlaanderen en Zuid-Nederland (de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Nederlands Limburg). Het programma wordt gefinancierd met EFRO-middelen, nationale cofinanciering uit de deelnemende lidstaten en eigen bijdragen van de organisaties die de projecten uitvoeren. De verschillende evaluaties hebben in eerste instantie betrekking op de programmaperiode 2021-2027. Indien relevant wordt ook teruggerepen naar de voorgaande periode 2014-2020. Het plan heeft betrekking op de gehele programmaperiode er rekening mee houdende dat de impactevaluatie ten laatste in juni 2029 afgerond moet zijn.

Lessen uit eerdere evaluaties

Het evaluatieplan bouwt qua opzet voort op de ervaringen opgedaan in de uitvoering van het evaluatieplan Interreg V en de evaluaties uitgevoerd in het kader van dit plan zullen teruggrijpen op de bevindingen uit eerdere evaluaties.

¹ Zoals toegelicht in Commission Staff Working Document 2021 (198) Performance, monitoring and evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund in 2021-2027; p. 15

Het evaluatieplan Interreg V onderscheidde grofweg drie soorten evaluaties. Er waren evaluatiemomenten en -onderdelen rond 'effectiviteit' ('bereikt het programma de voorziene doelen en de gezochte impact?'), rond 'efficiëntie' ('worden de doelstellingen bereikt en wordt het programma geïmplementeerd met de juiste middelen?') en ten derde rond communicatie. Communicatie werd dus beschouwd als een apart element, en daarmee enigszins afgezonderd van de evaluatie van 'de core business' van het programma, te weten het genereren van impact op de beleidsinhoudelijke doelen en dat middels een efficiënte en effectieve inrichting van een subsidieprogramma.

Het evaluatieplan Interreg VI bouwt voort op de methodiek waarin evaluaties ofwel primair focussen op implementatie en efficiency, ofwel op impact en effectiviteit, maar stapt af van het daarvan afzonderen van de communicatie. In Interreg VI wordt communicatie immers een integraal onderdeel van de werking van het programma, en is een voldoende bereik van het algemene publiek een integraal onderdeel van de impact die het programma hoopt te realiseren:

- Interreg VI kan onmogelijk goed worden geïmplementeerd zonder een sterke acquisitiegerichte communicatie. Dit was ook al het geval in Interreg V. De implementatie van het programma wordt dan ook beter geëvalueerd door alle aspecten van de intake, begeleiding, monitoring en rapportage van het programma onder de loep te nemen, en niet zoals in Interreg V de acquisitiegerichte communicatie op een ander moment te beschouwen;
- Interreg VI stelt zich specifieke doelen rond burgerparticipatie, -relevantie en – betrokkenheid. De burger, als doelgroep of voorziene gebruiker van output van de projecten, wordt daarmee een actor in de implementatie van het programma. In de implementatie-evaluatie(s) die het evaluatieplan Interreg VI voorziet, dient de communicatie met en participatie van de burger dan ook een plaats te krijgen;
- Interreg VI stelt specifieke doelen om ook een communicatieve impact te genereren; een sterker besef van de toegevoegde waarde van de Europese integratie bij het algemene publiek en specifieke doelgroepen. Communicatie over de resultaten van het programma wordt dus een relevant onderdeel van de impactevaluatie, en niet meer een 'neveneffect' dat in een aparte evaluatie wordt onderzocht.

Op basis van bevindingen van evaluaties uit de afgelopen programmaperiode (zie hiervoor onderstaand kader en vanzelfsprekend de ruimere samenvatting in het 'Verslag van voornaamste bevindingen Interreg V') zijn programmadoelen ge(her)formuleerd en werden verschillende aanpassingen, met name vereenvoudigingen, op vlak van implementatie doorgevoerd. In de diverse evaluaties van het nieuwe programma wordt vanzelfsprekend teruggesproken naar de gerelateerde evaluaties uit de vorige programmaperiode. In de methodologie voor evaluaties wordt vanzelfsprekend ook teruggesproken naar, en geleerd uit, de aanpak in de vorige programmaperiode. Zodoende kunnen evaluatiebevindingen altijd in een ruimer kader worden geformuleerd, en kunnen lange termijn evoluties en de resultaten van ingrepen op waarde worden geschat.

Uit de impactevaluatie van de afgelopen programmaperiode bleek onder andere dat het programma bijdraagt aan de ontwikkeling van het kennisecosysteem in de grensregio, een relevant financieringskanaal is voor regionale prioriteiten aan beide kanten van de grens en met de grootschaligheid van de projecten de kritische massa en scope kan genereren om binnen haar domein een structureel verschil te maken. In de evaluatie werd geadviseerd om het beheer van de Project Partner Light (PPL)-projecten te heroverwegen, verder te bouwen op structurele partnerschappen/netwerken, meer nadruk te leggen op grootschalige adoptie in private en publieke sector en meer nadruk te leggen op de socio-technische transitie in maatschappelijke uitdagingen. Op basis van deze evaluatie is een PPL-studie uitgevoerd om de werking van dit concept te evalueren. Dit heeft geleid tot aanpassingen van het regelgevend kader en praktische aanpassingen omtrent het werken met PPL's in het e-loket.

Verder kwam uit de implementatie-evaluatie naar voren dat het programma over het algemeen naar tevredenheid van het veld, het partnerschap, het kader en de medewerkers is geïmplementeerd. De doorgevoerde administratieve vereenvoudigingen ten opzichte van Interreg IV werden gewaardeerd. Desondanks werden enkele aanbevelingen gedaan op het vlak van het regelgevend kader, project oproep- en beoordelingssysteem, programmabeheer en partnerschap.

Tenslotte bleek uit de evaluaties van de communicatiestrategie dat het programma erin geslaagd is zichzelf voldoende bekend te maken bij potentiële begunstigden, efficiënte acquisitie realiseerde en de projectresultaten succesvol uitdroeg. Dit niettegenstaande het gegeven dat het een uitdaging blijft om de resultaten echt tot bij de burger te krijgen.

Coördinatie

Om de evaluaties zo efficiënt en zinvol mogelijk te maken en te leren van andere organisaties is coördinatie en samenwerking van belang. Zowel bij het opmaken als uitvoeren van het evaluatieplan wordt daarom informatie uitgewisseld via verschillende kanalen, namelijk Interact, de naburige Interreg-programma's en de nationale EFRO-programma's.

Interact deelt informatie en biedt een platform voor kennisuitwisseling tussen de verschillende Interreg programma's. Op regelmatige tijdstippen vindt daarnaast overleg plaats met de naburige Interreg-programma's, zoals Interreg Maas-Rijn en Interreg Duitsland-Nederland over programma-overstijgende onderwerpen, waaronder evaluatie. Dergelijke afstemming is ook belangrijk met betrekking tot nationale EFRO-programma's. Er zijn afspraken geïnitieerd met de relevante organisaties in Nederland en Vlaanderen.

2. TAAKVERDELING EN PROCESSEN

Rollen

De beheerautoriteit (BA) – concreet de Werkgroep Evaluatie onder voorzitterschap van de Algemeen Directeur van het GS – is verantwoordelijk voor het opstellen en implementeren van het evaluatieplan. De Werkgroep Evaluatie stelt het plan op en legt het ter goedkeuring voor aan het Comité van toezicht (CvT), waarna het via het systeem voor elektronische gegevensuitwisseling voor de Europese fondsen (SFC – System for Fund Management) aan de Europese Commissie (EC) bezorgd zal worden. Het evaluatieplan zal daarnaast op de programmawebsite gepubliceerd worden. Jaarlijks bespreekt het CvT de vorderingen die gemaakt zijn bij de uitvoering van het evaluatieplan en het gevolg dat aan de bevindingen van de evaluaties is gegeven.

Indien de Werkgroep Evaluatie van mening is dat het evaluatieplan moet worden aangepast, dan wordt het aangepaste plan ter goedkeuring aan het CvT voorgelegd en vervolgens opnieuw via SFC aan de EC verzonden en op de programmawebsite gepubliceerd.

Proces en expertise

Om de implementatie van het evaluatieplan te coördineren en de kwaliteit van de uitgevoerde evaluaties te verzekeren, wordt de Werkgroep Evaluatie voortgezet, bestaande uit leden van BA/GS. Afhankelijk van het onderwerp van de evaluatie, kan de samenstelling van de werkgroep wijzigen en kunnen leden van het GS met specifieke competenties of programmapartners of –autoriteiten betrokken worden:

- de leden betreffen vier medewerkers van BA/GS: de algemeen directeur (AD - voorzitter), de quality manager, één beleidsmedewerker en één projectadviseur;
- bij de impactevaluatie en mogelijk bij de implementatie-evaluatie wordt het ambtelijk coördinatiegremium van de programmapartners (Coördinatorenoverleg Grensregio - COG) gebruikt als klankbord;
- afhankelijk van het onderwerp van de evaluatie kunnen leden van het GS, medewerkers van de programmapartners of – autoriteiten, of vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld vanwege de specifieke competenties betrokken worden.

De werkgroep zal jaarlijks bijeenkomen in januari of februari om een concrete planning op te maken voor de voorziene werkzaamheden van dat jaar en de rapportage aan het CvT voor te bereiden. Afhankelijk van het soort evaluatie dat wordt uitgevoerd, zal gekozen worden voor een gepaste mix van interne en externe expertise. Insteek is om de middelen die het programma ter beschikking heeft voor evaluatie zo efficiënt en proportioneel mogelijk in te zetten.

Voor de impactevaluatie zal overwegend beroep gedaan worden op een externe evaluator gezien de complexiteit van de materie en het ontbreken van voldoende ervaring met impactevaluaties bij BA/GS. Voor de implementatie-evaluatie zal dan weer een groter beroep gedaan worden op interne evaluatoren en zal met name de Werkgroep Evaluatie grote delen zelf uitvoeren. Eerdere ervaringen met dit soort evaluaties en de binnen de werkgroep aanwezige kennis en inzichten in programma-processen en programma-voortgang, maken dit de meest logische aanpak.

Tijdens de uitvoering van het programma worden regelmatig metingen van ontwikkelingen en resultaten uitgevoerd voor intern gebruik. Zo zal het GS na iedere projectoproep een effectiviteitsanalyse uitvoeren. Deze analyse toont direct de voortgang op de programmadoelstellingen en vormt de basis voor de bestuurlijke oriëntatie op de volgende oproep. De informatie die hieruit voortkomt kan daarnaast gebruikt worden voor de impact- en implementatie-evaluatie. Andere analyses die een soortgelijke functie vervullen zijn bijvoorbeeld metingen van het bereik van communicatieacties en -middelen, enquêtes aan projectindieners en voortgangsrapportages van projecten. Hieruit volgt informatie die direct bruikbaar is voor het programma en tegelijkertijd op een later moment kan dienen als bouwsteen voor de evaluaties.

Om te vermijden dat de functionele onafhankelijkheid van de evaluatoren in het gedrang komt, wordt bij (delen van) evaluaties die grotendeels intern verricht worden, voorzien dat een extern expert de aanpak (ex-ante) evalueert. Ook door te werken met klankbordgroepen (het COG, de communicatiemedewerkers van de programmapartners, etc.) worden voor intern verrichte evaluaties objectieve, onafhankelijke resultaten gewaarborgd.

Maatschappelijk middenveld

Gezien vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld² in het CvT zetelen, zullen zij op deze manier betrokken zijn bij het evaluatieproces.

Opleiding

Om de kwaliteit van de evaluaties te garanderen bouwt dit plan voort op de richtlijnen over evaluatie van de Commissie³. Bestekken zullen steeds met de grootste zorg worden opgesteld.

Het programma investeert ook in haar eigen evaluatiecapaciteit. Zo neemt het GS deel aan de door Interact georganiseerde workshops rond evalueren⁴. Bovendien zullen kennislacunes die opduiken tijdens de uitvoering van het evaluatieplan aangepakt worden, hetzij door het inhuren van externe expertise, hetzij door het volgen van opleidingen door het personeel van BA/GS.

Communicatie en opvolging

De resultaten van de evaluaties worden aan het CvT voorgelegd en gepubliceerd op de programmawebpage. Zij worden via verzending van de Comité van Toezicht-stukken aan de (desk officer van de) EC bezorgd samen met een beschrijving van de gehanteerde methodologie.

Evaluaties worden in de regel zo gepland, dat hun resultaten meteen meegenomen kunnen worden in de verdere implementatie van het programma. De Werkgroep Evaluatie ziet erop toe dat de aanbevelingen uit evaluaties worden opgevolgd en indien mogelijk, door het programma worden geïmplementeerd, ook bij de voorbereiding van de volgende programmaperiode.

² Zoals opgesomd in artikel 8, lid 1, Verordening (EU) nr. 2021/1060.

³ Commission Staff Working Document 2021 (198) Performance, monitoring, and evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund, and the Just Transition Fund in 2021-2027.

⁴ Let's get started: Evaluation Plan (januari 2022), Evaluation and Indicators (september 2022) en eventuele toekomstige evenementen.

Planning

Tijdens de uitvoering van het Interreg-programma (IP) kunnen nieuwe evaluatienoden opduiken, bijvoorbeeld door voortschrijdend inzicht of een veranderde context. Daarom dienen de evaluaties die voorzien zijn beschouwd te worden als indicatief. De planning, inhoud en aanpak zal in de loop der jaren gespecificeerd en indien nodig aangepast worden. Aanpassingen aan het Evaluatieplan worden steeds besproken en goedgekeurd door het CvT.

In de bijlage wordt schematisch weergegeven van welke planning er bij aanvang van de programmaperiode wordt uitgegaan. In het overzicht is de volgende informatie schematisch weergegeven:

- de voorziene evaluaties;
- een indicatieve planning (per kwartaal);

Indicatief budget

Middelen voor de evaluaties zullen beschikbaar gesteld worden vanuit het budget van 'Technische Bijstand'. In totaal is een indicatief budget van € 212.300 voorzien:

- voor de implementatie-evaluaties is € 20.000 voorzien aan externe expertise; daarnaast wordt de personele inzet en bijbehorende overhead van medewerkers van BA/GS (met name de leden van de werkgroep evaluatie) geschat op € 40.000;
- voor de impactevaluatie wordt externe expertise, gebudgetteerd op € 116.100; daarnaast wordt de personele inzet en bijbehorende overhead van medewerkers van BA/GS (met name de leden van de werkgroep evaluatie) voor begeleiding van deze opdracht geschat op € 11.600 ;
- de leden van de werkgroep evaluatie krijgen de kans om zich bij te scholen indien dit zinvol is en naargelang de betrokkenheid bij specifieke evaluaties. De personele inzet en bijbehorende overhead van medewerkers van BA/GS en de opleidingskosten worden hiervoor geschat op € 575 per jaar over een periode van 8 jaar (€ 4.600).
- voor betrokkenheid bij de ex-post evaluatie door de Commissie en de reguliere werking (jaarlijkse planning) van de Werkgroep Evaluatie, wordt de personele inzet en bijbehorende overhead van medewerkers van BA/GS (met name de leden van de Werkgroep Evaluatie) geschat op € 20.000.

De inschatting van kosten is in tabel weergegeven op de volgende pagina.

Inschatting kosten evaluaties (in €)			
	Externe expertise	Personele inzet + overhead	Totaal
Implementatie-evaluatie	€ 20.000	€ 40.000	€ 60.000
Impactevaluatie	€ 116.100	€ 11.600	€ 127.700
Bijscholing leden WG Evaluatie	-	€ 4.600 ⁵	€ 4.600
Overig (zie hierboven)	-	€ 20.000	€ 20.000
Totaal			€ 212.300

⁵ Mogelijk inclusief externe kosten voor opleiding/bijscholing

3. Overzicht evaluaties

Titel	Doel	Methode en data	Data beschikbaarheid	Planning	Budget
Implementatie-evaluatie	<p>Het doel is om een procesanalyse uit te voeren aangaande de programma-implementatie en na te gaan of de doelstellingen behaald zullen worden.</p> <p>De criteria zijn effectiviteit en efficiëntie.</p> <p>De belangrijkste aspecten:</p> <p>A) <i>Verlopen de comiteringen conform doelstellingen IP:</i> Worden de assen ingevuld zoals voorzien?</p> <p>B) <i>Regelgevend kader:</i> Is het regelgevend kader duidelijk? Zijn de beoogde administratieve vereenvoudigingen gerealiseerd?</p> <p>C) <i>Projectmonitoring:</i> Zijn de procedures duidelijk? Is de begeleiding/monitoring van projecten (adhv inhoudelijke rapportages, werkbezoeken, behandeling declaraties,...) adequaat?</p> <p>D) <i>Communicatie:</i> Worden de doelstellingen van de communicatie⁶ gerealiseerd? Is het communicatiebeleid voor dit aspect efficiënt?</p> <p>E) <i>Programmabeheer:</i> Functioneren de beheerautoriteit en GS naar behoren? Verloopt de afstemming tussen deze autoriteit en het GS enerzijds, en met de AA anderzijds, optimaal?</p>	<p>Een analyse na iedere oproep.</p> <p>Voor alle onderdelen desk research en analyse (o.a. van gegevens in het e-loket), panelbesprekingen (bijv. met projectindieners, GS-medewerkers en projectadviseurs), enquêtes, en analyse van de communicatieoutput in cijfers samen met een kwalitatieve analyse.</p> <p>Uitgevoerd met een gemixte aanpak van interne en externe expertise.</p>	<p>KPI-informatie uit het e-loket.</p> <p>Effectiviteitsanalyses</p> <p>Enquêtes die worden uitgestuurd naar alle projectindieners.</p> <p>Panel besprekingen met stakeholders.</p> <p>Informatie over communicatie en bereik van de communicatiemiddelen.</p>	<p>Aspect A na iedere oproep.</p> <p>Implementatie-evaluatie (alle aspecten) afgerond Q4 2024.</p>	€ 60.000

⁶ Met name gericht op acquisitie en het door leiden van relevante projectresultaten via de monitoring door het GS

	F) <i>Horizontale principes</i> : Hoe functioneert het programma op het vlak van horizontale principes?				
Impactevaluatie	<p>Het doel is om de bijdrage aan de doelstellingen van de prioritaire assen te analyseren. De evaluatie zal zich voornamelijk richten op de doelstellingen waarop het grootste deel van de programmamiddelen worden ingezet.</p> <p>De criteria zijn relevantie, effectiviteit en EU toegevoegde waarde ten opzichte van nationale interventies.</p> <p>De belangrijkste onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Impact</i>: Wat zijn de (verwachte) resultaten op de verschillende specifieke doelstellingen? Wat zijn de effecten van de projecten binnen het programma? Hoe kan de impact van het programma worden beoordeeld in het licht van de streefdoelen van de EU? Wat zijn de programmaresultaten op het vlak van horizontale principes? • <i>Communicatie</i>: Wordt de doelgroep bereikt in het verspreiden van de programmaresultaten? 	<p>Een theoretische analyse van de impact door een externe partij. Denkbaar werkwijzen zijn literatuurstudies, data-analyses, case studies, interviews en enquêtes.</p> <p>Een analyse – indien relevant - van interventies uit de vorige programmaperiode die een vervolg hebben gekregen in de huidige periode.</p> <p>Specifieke onderdelen kunnen afgezonderd worden van de externe opdracht en worden opgenomen door GS / Werkgroep Evaluatie</p>	<p>Effectiviteitsanalyses, scores op de indicatoren, projecten, projectrapporten en de impactevaluatie van de afgelopen programmaperiode.</p>	Uiterlijk Q2 2027	€ 127.700
Tussentijdse evaluatie Commissie	Het doel is om de effectiviteit, efficiëntie, relevantie, samenhang en Uniemeerwaarde van elk fonds te onderzoeken.	Te bepalen door de EC	KPI-informatie uit het e-loket	Uiterlijk Q4 2024	-
Ex-post evaluatie	Het doel is om de effectiviteit, efficiëntie, de coherentie en de EU toegevoegde waarde van het programma alsook de sociaaleconomische en territoriale impact te onderzoeken.	Te bepalen door de EC	Bevindingen van voorgaande evaluaties.	Q4 2031	-

			Informatie over de projecten en behaalde resultaten.		
Totaal					€ 187.700

BIJLAGE: Globale planning evaluaties

		<u>Implementatie-evaluatie</u>	<u>Impact-evaluatie</u>	<u>Overig</u>
2022	Q1			
	Q2			
	Q3	Analyse oproep 1		
	Q4			
2023	Q1	Enquête oproep 1		
	Q2			
	Q3	Analyse oproep 2		
	Q4	Enquête oproep 2		
2024	Q1			
	Q2			
	Q3	Analyse oproep 3		
	Q4	Opleveren implementatie-evaluatie		Tussentijdse evaluatie Commissie
2025	Q1		Schrijven ToR	
	Q2			
	Q3	Analyse oproep 4		
	Q4		Bestek uitzetten	
2026	Q1			
	Q2		Deadline indiening offertes	
	Q3		Start impact-evaluatie	
	Q4			
2027	Q1			
	Q2		Opleveren impact-evaluatie	
	Q3			
	Q4			
2028	Q1			
	Q2			
	Q3			
	Q4			
2029	Q1			
	Q2			
	Q3			
	Q4			
2030	Q1			
	Q2			
	Q3			
	Q4			
2031	Q1			
	Q2			
	Q3			
	Q4			Ex-post evaluatie Commissie